

Patient:

MEOF, Minimal Eating Observation Form (© Albert Westergren)

Bedöm hur patienten skulle klara av att äta utan hjälpmedel/assistans/kompensation. Vid osäkerhet – läs medföljande guide

OBSERVATION Genomförd i samband med		Klarar utan problem				
☐ Frukost	☐ Lunch	☐ Middag	☐ Mellanmål	☐ Annat	JA	NEJ
MATINTAG						
A1.	Sittställning (sitter normalt/utan stötning)	☐	☐			
A2.	Manipulation av mat på tallrik (inte spill, inga hjälpmedel, använder båda händerna)	☐	☐			
A3.	Transport av mat till munnen (inget spill, hittar munnen direkt, inga hjälpmedel)	☐	☐			
Problem är förknippat med matning, lång vårdtid och – om de kvarstår vid tiden för utskrivning – behov av insatser efter utskrivning. Kontakta eventuellt arbetsterapeut, sjukgymnast.						
SVÄLJNING						
B4.	Öppna/stänga munnen (öppnar munnen vid ”kontakt”, inget läckage)	☐	☐			
B5.	Manipulation av mat i munnen (tuggar, vanlig konsistens, ansamlar inte)	☐	☐			
B6.	Sväljning (inte hosta, inte extra koncentration, inga/ endast små rester kvar i munnen)	☐	☐			
Problem är förknippat med ökad risk för lunginflammation på grund av felsväljning. Eventuellt remiss till logoped/dysfagisjuksköterska. Konsistensanpassa– remiss till dietist.						
ENERGI/ORK						
C7.	Äter mer än 3/4 av normalportion (tag ev. bilder till hjälp)	☐	☐	☐	☐	☐
				1/1 = normalportion		
				3/4 portion		☐
				1/2 portion		☐
				<1/2 portion		☐
C8.	Ork (fullföljer en hel måltid utan avtagande/fluktuation i utförandet)	☐	☐			
C9.	Äthastighet (äter i normal hastighet, inte sakta, inte fort, en måltid tar ca 20 minuter)	☐	☐	☐	☐	☐
				Normal		
				Långsam		☐
				Forcerad		☐
Problem innebär ökad risk för undernäring. Patienten kan behöva äta mindre mängd flera gånger om dagen, kosttillskott/ protein- och energität kost, planera andra aktiviteter så att patienten inte är orkeslös vid måltider, fundera över om patienten bör matas för att ”spara” orken, remiss till dietist, mat- och vätskelista.						
ÖVRIGT						
D1.	Aptit	☐	☐	☐	☐	☐
		Kraftigt ökad	Ökad	Normal	Nedsatt	Kraftigt nedsatt
D2.	Förekommer svårigheter att tugga mat p.g.a. problem med tänder, mun eller proteser?	☐	☐	☐	☐	☐
		Mycket ofta	Ganska ofta	Någon gång då och då	Nästan aldrig	Aldrig

Observatör: Vårdpersonal (namn och titel, t.ex. usk) .....

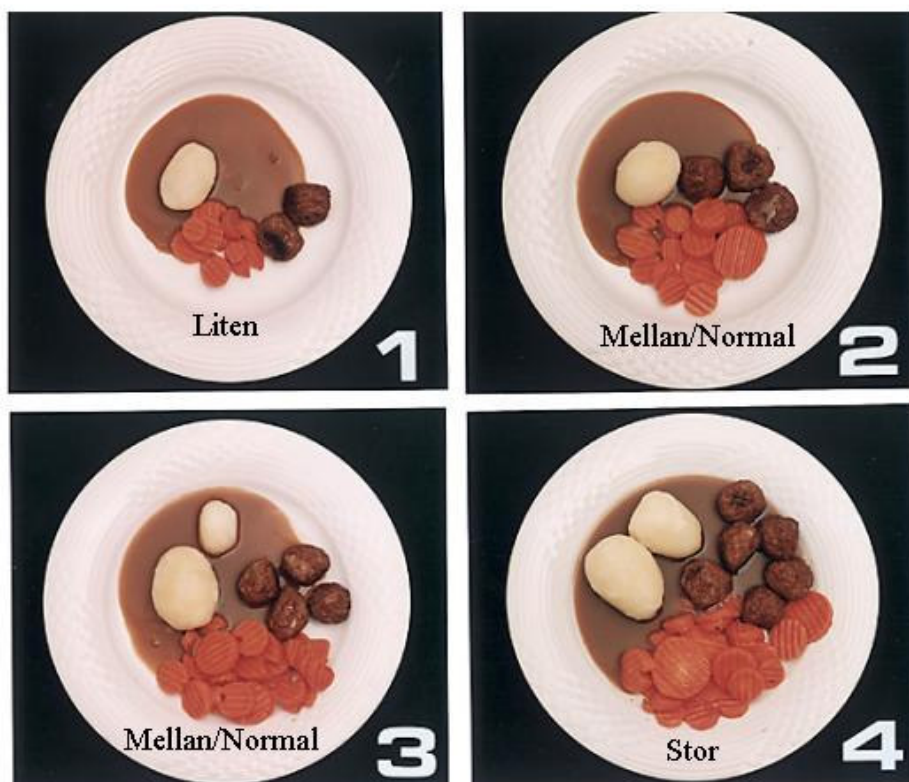
Datum: _____

Vidareutveckling av ”Observation av måltid – enligt Axelsson”. Albert Westergren, Centralsjukhuset i Kristianstad, Forsknings och Vårdutvecklingsfunktionen 2006-05-19.

FÖRKLARINGAR till bedömning av ätande utifrån observation av reguljär måltid

- A1. Position under måltiden För bedömningen JA** gäller att
- personen sitter självständigt samt rör sig fritt och viljemässigt i sittande ställning
- A2. Hantering av mat på tallrik För bedömningen JA** gäller att
- personen använder båda händerna
  - endast enstaka spill utanför tallriken förekommer
  - inga hjälpmedel används (t.ex. pet-emot-kant, speciella bestick)
  - traditionella bestick används (inte sked till kött och potatis)
  - personen finfördelar själv maten/brer smörgås
  - personen tar och ställer ifrån sig glas/kopp själv
- A3. Transport av mat till munnen För bedömningen JA** gäller att
- personen har rörelsefrihet för armar
  - rörelser i armar/bål/huvud samordnas när mat förs till munnen
  - ingen haklapp behövs
  - personen hittar munnen direkt
  - endast enstaka spill förekommer under transport till munnen
  - personen håller själv i glas/kopp/bestick/smörgås
  - ingen anpassning av redskap (t.ex. soppa i mugg, sugrör)
- B4. Öppning och stängning av munnen För bedömningen JA** gäller att
- personen gapar när maten når munnen
  - mat inte hamnar utanför munnen annat än i enstaka fall
  - ingen mat kommer ut ur munnen under tuggning
  - personen biter av smörgås (inte bryter av smörgåsen mot tänderna)
- B5. Hantering av mat i munnen För bedömningen JA** gäller att
- tuggrörelserna består av både vertikala och cirkulära rörelser
  - matens konsistens inte är anpassad
  - maten förflyttas smidigt bakåt i munnen
  - ingen mat finns kvar i munnen efter måltid (kontrollera speciellt utrymmet mellan tänder och kind)
  - samtal under måltiden är möjligt (mellan tuggorna)
- B6. Sväljning För bedömningen JA** gäller att
- det under måltiden endast förekommer enstaka måttliga hostningar som uppfattas som felsväljning
  - sväljningsrörelsen följer smidigt när maten är färdigtuggad
  - ingen paus eller extra koncentration förekommer inför sväljningen
  - efter sväljning är munnen i stort sett tom
- C1. Mängd uppäten mat För bedömningen JA** gäller att
- personen äter upp minst $\frac{3}{4}$ av en normalportion
- C2. Personens ork För bedömningen JA** gäller att
- måltiden inte avbryts för att personen inte orkar fortsätta (inte p.g.a. mättnadskänsla)
- C3. Hastighet**
- Bedöm*   1. Normal   2. Långsamt   3. Forcerat
- D1. Aptit** Fråga i första hand patienten. I andra hand, gör en egen skattning.
- D2. Svårigheter att tugga** Fråga i första hand patienten. I andra hand, gör en egen skattning.

Arrangemang: Mitra Unooson och Biggitta Lovén, H&M-universitetet i Linköping
Mat: Eva Åkesson, Centralköket, Universitetshuset i Linköping
Foto: Yvonne Lager, Fotoavdelningen

Till portionerna ingår ett glas mjölk samt smörgås. Bilderna ger endast en grov uppfattning om serverad portionsstorlek. Albert.G.Westergren@hskane.se

Portionsstorlek (huvudmåltid)